

MAGYARORSZÁGI

BORBÉLY- ÉS FODRÁSZSEGÉDEK
SZAKLAPJA

A MAGYARORSZÁGI BORBÉLY- ÉS FODRÁSZSEGÉDEK SZAKEGYLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre ..... 8 korona
Fél évre ..... 4 „
Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII. ker., Dob-utca 49, II. 13. sz.
hová mindennemű levél és pénzbeli küldemé-
nyek intézendők.

A halálmadarak.

Halálmadaraknak nevezik köznyelven a temetkezési vállalatok ügynökeit, amely ügynökök vizsla módjára állandóan azt szimatolják, hogy mikor és hol adja ki egyik vagy másik embertársunk a lelkét és ha az bekövetkezik és a házban felbértel hozzátartozóitól megtudják, azonnal ott teremnek és felajánlják szolgálataikat a temetés rendezése körül.

Az isteben boldogult *Önképző Kör* és törvénytelen házastársa, az *Országos Szakszövetség* is alkalmazott ilyen halálmadarakat a betegsegélyező-pénztárunknál, akik befelé házeltek udvarokat, kifélé pedig a most már *hazaffyas táborra* vetlett temetésrendezőknél híven szolgáltatták ki a hőmérséklet magasságát a pénztár helyeig illetőleg. A hazaffyas tábor pedig sietett a gyászjelentést kiadni, amelyben nagy hangon hirdette, hogy az orozslán kiadta a lelkét és most már szabad a vásár, testvériesen osztozkodhatnak most már az ingó és ingatlanon, az ügynökök pedig mint a kuvasz pudli nyaldosták a kezeiket és várták a judáspénzt.

A főügynök a forumnál adta a pártatlant, alattomban pedig fogadta a hazaffyas tábor megrendelt küldöttségét egy Rottenbillert utcai csapszékben, velük szövetkezve ásta az orozslán sírját.

Amikor a főügynök ur belátta, hogy az ilyen gyermekek csínykedéssel nem tud dülőre jutni, az ipartestület szolgájának tanácsára egybehívatta a pénztár igazgatóságát és minden kigondolható erőszakoskodással arra akarta bírni, hogy megkerülve az 1891. évi XIV. t.-cikk és az alapszabályok rendelkezéseit, rendkívüli közgyűlést hívjon egybe és adja át a pénztár vezetését azoknak a küldötteknek, amely küldöttség megválasztását a tagok a rajtuk ejtett sérelem miatt megtámadták.

Az igazgatóság a főügynök ur kedvéért nem akarta a törvényt és az alapszabályokat megsérteni és kereken megtámadta a főügynök ur kívánságát, amire a főügynök ur kijelentette, hogy mindezek dacára a saját szakállára hívja majd egybe a közgyűlést. Az igazgatóság ezeketán újból arról győződött meg, hogy a főügynök ur éppen úgy ismeri a törvényt, mint az erre legkevésbé hívatott kanászbojtar és hogy a pénztár vezetéséhez épp annyit ért, mint a hajdu a harangöntéshez. A felelősséget ezen hülyeségekért nem akarta elvállalni, levonta a konzekvenciákat és lemondott az igazgatósági tagságáról és azt be is jelentette

az V. ker. előjárásának, mint a pénztár felettes hatóságának.

Az V. ker. előjáróság belátta, hogy a pénztárnál a főügynök ur erőszakoskodása és törvénytelen eljárása folytán a helyzet tarthatatlanná vált és a pénztárhatósági kezelésbe vette.

A főügynök ur és társai látva, hogy az aknamunkájukkal, nem hogy célt nem értek el, hanem ellenkezőleg, beigazolták azt, hogy nem volt egyéb a céljuk, mint az, hogy a pénztárt teljesen tönkre tegyék.

Hogy ezt az alávalóságukat palástolják, szövetkeztek *Rácz József kerületi pénztári hivatalnokkal* és küldöttségileg panaszt emeltek a *kereskedelmiügyi miniszternél* a pénztár igazgatósága és az V. ker. előjáróság ellen, hogy azok szabálytalanul jártak el, *de alig hisszük, hogy itt újból felülnek nekik.*

Szemle.

Nagykanizsa. Május hó 13-án nyujtották be szaktársaink a munkáltatóknak követeléseiket. Az ipartestület érdemes kupakancsa azonban azt a kivételt valót találta benne, hogy nines aláírva az összes szaktársak által s a következő esodabogárral örvendeztette meg szaktársainkat:

Jegyzőköny. Felvétetett a nagykanizsai ipartestület helyiségében 1907. május 13-án, a borbélysegédek által benyujtott munkabér követelése tárgyában.

Jelen voltak: Busovszky Sándor, Schweitzer József, Tóth Lajos, Fleischer József, Sugár Adolf, Heizler Gyula, Mankovics János, Bród Ernő, Balog Jenő, Buksz Ignác, Hiezelberger György, Gärtner Árpád, Juksics Ignác, Kállovics János. A megjelent borbélymester uraknak bemutatott Molnár Béla és Bród Ernő borbélysegédek által az ipartestülethez benyujtott, 11 pontba foglalt *kérelmet*. Miután a benyujtott kérelmet a segédeknek összessége nem kérelmezte, amiből elég világosan látható az, hogy a kérelem egyede-ldl csak ó rájuk vonatkoztak; emeltozva a megjelent borbélymester ur az abban foglalt *követeléseket* magukra nézve kötelezőnek el nem ismerhetik és annak tárgyalásába nem is bocsátkozhatnak; emeltozva Molnár Béla és Bród Ernő borbélysegédek átírata figyelembe vehető nem volt, kezeikhez visszazárazmatatni határozattak.

Olvasatlanul aláírás, jegyző.

Schweitzer József.

Tóth Lajos.

Ugy-ugy. Molnár és Bród szaktársak 11 pontba foglalt *kérelme* csak ó rájuk vonatkoztak s az abban foglalt *követelést* nem tartották kötelezőnek májsztramék. Azonban jó hamar kiábrándult ezen feltevéseükből ökelmért, mert az összes szaktársak azzal tüntettek a követelések mellett, hogy rögtön beszüntették a munkát. S mit volt mit tenni májsztraméknak? Hogy mégis csak kötele-

zőnek kellett elismerni a követeléseket, de nemcsak elismerni, hanem teljesíteni is.

Másfél napi harc után szaktársaink kivitták a következőket: 1. Egységes munkaidő április 1-től október 1-ig reggel 7-től este 8-ig, Október 1-től április 1-ig reggel 7-től este 8-ig vannak nyitva az üzletek. 2. Minden vörös betűs ünnepen d. u. 2 óra-
kor zárandók az üzletek. 3. Egy óra ebéd-
idő, amikor is 12 órától 1-ig zárandók az üzletek. 4. Vasárnap záras után házhoz nem küldhető a munkás. 5. Farsang évadján szombaton sem lehetnek 8 óránál tovább nyitva az üzletek. 6. Május elseje munkás-
ünnepek tekintendő s akkor délután 2 órá-
tól szabad idő adatik minden munkásnak. 7. Minden kettős ünnepen déli 12 óra-
kor zárandó az üzlet. 8. Ezen munkarend az üzletben jól látható helyen kifüggesztendő. 9. Ezen mozgalomból kifolyólag hat hóna-
pon belül senki el nem bocsátható.

Ime az összetartás által kötelezhető a munkáltatók munkásaink jogainak elismerésére. Azonban a küzdelemben áruó is akadt Zapletát Simon és Buksz József személyében. Mindakettő apja butikjában dolgozik s az első huzamos ideig adta az öntudatos, szervezett munkást a „gseheft” érdekében, de most az elvtársak is tudni fogják kötele-
ségüket az áruóval szemben. Szaktársaink pedig jegyezzék meg maguknak mindakét alakot.

A kivított győzelem sarkalja a szaktársakat még jobban az erős szervezkedésre, hogy a jövőben még szebb győzelmet arassanak.

Székesfehérvár. A vidéki városok legtöbbjében a hatóságok szemhunyása mellett ki-
játszzák a munkáltatók a vasárnapi munkaszünetet. Különösen vásárok alkalmával tartják nyitva bódéjukat, amikor is megfosztják munkásaitak attól a kis szabad időtől, melyet a törvény szükkeblően biztosít részükre.

Ez ideig Székesfehérváron is így volt. Azonban a fodrászsegédek öntudatra öbrédése és szervezkedése véget vetett ezen gyalázatos állapotnak. Ugyanis székesfehérvári szaktársaink a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény erre vonatkozó szakaszának szigorú végrehajtását kérték az ottani hatóságtól, amely válaszul a következő végzést küldte meg a székesfehérvári munkáltatóknak:

Végeltározat.

Fodor Béla és társai Székesfehérvárott munkában álló fodrász- és borbélysegédeknek a vasárnapi munkaszünet betartása iránti iparhatósági intézkedés céljából előterjesztett kérvények elintézésül az ipari munka vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. t.-cikkhez képest a keres-

kedelmi m. kir. miniszter 28559/1903. rendeletének 4) m), illetve 4) pont alatti 3-ik rész a) alatt foglalt intézkedési értelmében felhívom az összes önálló borbély- és fodrászjári illetékteljesítőket, hogy az országos vásároknak vasárnapján üzeti helyiségükben déli 12 óráig későidőig a borbély- és fodrászjári munkát a kihaltatott törvényes követelmények terhére mellélt beszűntessék és ezen napokon tovább ne folytassák.

Székesfehérvár, 1907 április hó.

Olvashattalan,
rendőrkapitány.

Persze, hogy a profit elvesztése nagyon fáj a munkáltatók legnagyobb részének; dühösek is érte munkásaikra s szeretnék elpusztítani a föld színéről a szervezetet.

Mi előre megjósoljuk, hogy hiába való minden agyarkodásuk, a jövőben még több ilyen meglepetésben fognak részesülni.

Tudjuk, hogy még nagyon sok vidéki városban csak papíron van meg a munkaszínéről szóló törvény és vásár vasárnapján a legnagyobb nyugalommal fosztják meg szaktársainkat a munkáltatók a hatóságok „jóakaratu feledékenységéből” attól a pár órai szabad időtől, amely még 1903-ban rendeletileg szabályozva lett. Addig is, míg illetékes helyen nem szerez érvényt a szervező bizottság a törvény eme rendelkezésének, felhívjuk mindazon vidéki városokban levő szaktársakat, ahol vásár vasárnapján nyitva vannak a fodrászüzletek, hogy ennek megszüntetése céljából értesítsék a szaklap szerkesztőségét.

Székesfehérvár. Van itt egy Gáncs nevű köpecs figaró, akinek sehogy sem megy a fejébe a fodrászsegédek szervezkedése. Szaktársaink ha értekezletet óhajtanak tartani, egy értesítő ívet küldenek szét, melyet az üzletekben levő szaktársak aláírnak, jelölül, hogy elmennek a megjelölt helyre. Ennek a figarónak, mikor a kiküldött inasfia el célból bement bódéjába, az agyára tolt a szappanhab és állatias módon bánt el az ártatlan fiuval, aki majdnem szerencsétlen nyomorékká vált az ütések következtében. Figyelmeztetjük az ípsét, hogy ne „gáncoskodjék”, munkásait ne igyekezzék megcsodálozni a szervezkedésben, de legfőként védtelen, gyöngye gyermekkel szemben emberségesen cselekedjék. Mert dacára annak, hogy Gáncs a neve, nagyon könnyen érintkezésbe jöhet a munkásokkal s ő talál az elvert fű sorsára jutni.

Temesvár. Az itteni szaktársak csaknem teljes számban beszűntették május 1-én a munkát és kivonultak az összmunkássággal a „Vadászerdő-be.” Persze a „közönségnek” új volt, hogy a habverő „urak” (akik alamizsnából élnek, szedő), is megünneplik a május elsőt. A munkáltatóknak 35 százeleka az üzletét kénytelen volt bezárni e napon. Soknak nem tetszett a dolog, hogy kénytelen volt egész nap „mütermében” maradni, míg munkásai ünnepeket.

Ujpest. Szaktársainknak az egy év előtt a munkáltatókkal kötött egyezménye lejárt. Ezen egyezményt az utóbbi időben a munkáltatók nagy része igyekezett megszegni. Am szaktársaink erre még erősebb szervezkedéssel feleltek és a napokban nyújtották be újabb követeléseiket a munkáltatóknak. A követelések jóval felülmúlják a régi egyezményben foglaltakat. De ennek maguk a munkáltatók az okai, akik már is ellenségeskednek munkásaikkal és rendszabályozzák őket, alig hogy az egyezmény lejárt. Szaktársaink el vannak keszűlve a legvégső harcra is jogaikért. Az összetartás kitűnő. Minden öntudatos szaktárs tartsa magát távol Ujpesttől, míg a mozgalom véget nem ér.

Lapzártakor értesülünk, hogy ujpesti szaktársaink május 31-én sztrájkba léptek. A munkáltatók szaktársaink követeléseire egy „ékes” nyelven megfogalmazott választ adtak, amely eléggé megmagyarázza az okát szaktársaink tarthatatlan helyzetének. Egyeszersmind jellemzi azon nagy úrt is, amely indás és gondolkodás tekintetében a munkáltatók és munkásai között fennáll. Ezen választ, mely kinos-keserves tollszárrágás következtében jött létre, teljes eredetében így szól:

„A borbély és Fodrász segédek ujpesti szakcsoporthának Ujpesten.

A segédek által f. e. Május hó 15-én benyújtott 15 pontban foglalt munkarendjét a Munkaadók f. e. Május 23-án tartott gyűlésén, a választ a következő pontokban alapította meg.

1. Nyitni idő Március hó 1-étől kezdve bezárólag október hó 31-ig reggel 6 órakor és november hó 1-től Március hó 1-ig reggel 7 órakor nyitandó. Kívéve a vasár és ünnepeket.

2. Zárni Március 1-től október 31-ig este 1/2 9 órakor és november 1-től február végéig este 8 órakor. Kívéve a vasár- és ünnepeket.

3. Naptári ünnepek Zárni d. u. 2 órakor. Kívéve ha az ünnepe szombatra esték.

4. Országos vásárokat déli 12 órakor zárandó.

5. Minden héten félnap kimenő. Azonban ha ünnepe esik, kimenő elmarad.

6. Lakás közös megegyezésre lehet. Azonban minden munkás kérhet jogorvoslatot ha nem találja egészségesnek.

7. Május 1-én a segédek 12 órákor tartják rendes kimenőjüket.

8. E mozgalomból kifolyólag senki el nem bocsátható.

9. Ezen munkarend látható helyen kifüggesztendő.

A fenti munkarend szemben a segédek részéről a következő két pontot követeljük.

1. A tanoncnak megkülönböztetni a takarításban ahol tanonc nincs a segéd köteles takarítani és az üzletet rendben tartani.

2. A fent nevezett munkarend életbe lépésétől számított 3 éven belül semiféle követelésnek elő nem álnak.

Ujpest 1907 Május hó 23.

Az ujpesti önálló borbély és fodrász szakosztály nevében

Thierjung Mihály
Elnök.

Wilhelm József
jegyző.

A sztrájk erős kitartással folyik egészen a győzelemig.

Akadit ugyan egy-két „gyász alak”, akit megfogunk magunknak jegyezni. Kérjük a szaktársakat is, hogy annak idején ne feledkezzenek meg róluk. Ezek a következők: Hortl Sándor, Lusztig János, Kovács István, Ivanovics János, Vingert Ottó, Kovács Ferenc, Gléckner Samu, Gyurics Lászlár és Reischpach Jakab sztrájktrórké s így testvéreik áruolívá lettek.

Pancsovai szaktársaink május hó 25-én sztrájkba léptek, mert a munkáltatók visszatúsították igazán szerény követeléseiket. A sztrájk következtében mindenféle aljas eszközt igyekeznek felhasználni a szervezet letörésére. Annak vezetőségét a hatóságnál denuncianálják s testi épségüket veszélyeztetik. Különösen a következő köcsökök igyekeznek ebben egymást felülmúlni, akiknek mindegyike a munkásainak nyomorult havi 8-10 frt felszaporodott bére ki nem fizetése következtében 50-100 koronával tartozik: Schweininger József, Fischer József, Acza Szrbuly, Szuvasaror Milán, Amberg Péter, Brück Ernő, Csira Radoravlics, Lazarov Lyuba, Danyancsics Mátyás, Buntsenk Jakab.

Hirek.

Jegyzőkönyvi kivonat. Felvétel 1907. évi április hó 5-én tartott alakuló választmányi ülésről. Jelen volt az egész választmány s Nagy Géza elnök.

A legutóbbi jegyzőkönyv felolvasása után azt Csíhi János és Kozma János hitelesítik. Elnök jelenti, hogy Nagy Béla más elfoglaltság miatt lemondott választmányi tagságáról. A választmány ezt tudomásul veszi és helyébe Bognár István póttagot hívja be.

Elnök egy jelölő bizottság kiküldését javasolja, melybe a választmány Kozma János, Vágó Viktor, Csíhi János, Fellner Ferenc, Erdélyi Lajos szaktársakat küldi ki, hogy a vezetőség tagjait jelöljék ki. Szűnet után Vágó Viktor a bizottság nevében a következőket javasolja: titkárnak Kalocsay Ödönt, pénztárnoknak Vágó Viktor, háznagynak Brenner Miklóst, könyvtárnoknak Erdélyi Lajost. A választmányi többek hozzájárulása után elfogadja a jelölteket s a jegyzői tisztséget egyelőre betöltetlenül hagyja. Csíhi János indítványozza, hogy a pénzbeszedői állásra pályázat hirdetessék. Vágó Viktor azt ellenzi s a legközelebbi választmányi ülés elé utalja ennek elintézését. Ehez a választmányi hozzájárul. Több tárgy hiányában elnök az ülést berekeszti.

B. Szabó Rókus

Április hó 27-én hunyt el olasz Rivierán B. Szabó Rókus szaktársunk. Alig 26 éves korában sirba vitte a proletárbetegség.

Szabó szaktárs hosszú ideig lelkes harcosa volt miskolci szervezetünknek. Betegsége legulsóbb fokán is ott állt a harc mezején a fodrászsegédek mozgalma élén s azt csak a legvégső időben hagyta el. Emlékét kegyelettel őrizük.

Nyilatkozat. Téves információ következtében a lefolyt országos kongresszus alatt egyrészt a kandidáló bizottságot, másrészt pedig a szervező bizottság egyes tagjait megsértettem, miért is ez uton kiváncsajnálalomnak kifejezést adni a történetek felett. Igérve, hogy a jövőben teljes bizalommal és odaadással fogom nagy munkájában a szervező bizottságot támogatni.

Kelt Budapest, 1907 május hó 15-én.

Boros Ignác, fodrászsegéd.

Felszólítás. Felhívjuk a Szabó Lajos, szombathelyi születésű fodrászsegédet (636. sz. tag), hogy a székesfehérvári csoporttól eltulajdonított összeggel mielőbb számoljon el, ellenesben más eszközökkel kényszerítjük erre. Aki tud az illető hollétérol, értesítse a központi vezetőséget.

Bucsuszó. Múltán nem volt időm távozásom előtt személyesen bucsut venni székesfehérvári szaktársaimtól, ezuton kérem, hogy tartsanak meg emlékeztetőket. Egyeszersmind arra kérem önöket, hogy „az összetartásban az erő” jeligt véssék be jól lelkükbe. Szaktársai üdvözlettel.

Mészáros Pál.

A tévelyedettek. Kocsányi Károly ergsébettfalvai és Zapletál Simon nagykanizsai fodrászsegédek, akik vettek a fodrászsegédek érdekei ellen, az előbbi anyagilag megkárosította a szakegyületet s a vezetőséget aljas rágalommal illette, az utóbbi, ki áruolja lett saját testvérei ügyének, a szervezetből kizárattak.

Felolvasás. Folyó hó 6-án, csütörtök este, pont fél 9 órakor a szakegyelet helyiségében (VII., Ovoda-utca 9. szám alatt) dr. Bród Miksa, orvos tart hasznos és tanulságos felolvasást. Kérjük a szaktársakat pontos és tömeges megjelenésre. Vendégeket is szivesen lát a vezetőség.

Felolvas szerkesztő: Nagy Béla.

Kiadja: Lapbizottság.

Fachblatt der Barbier- und Friseurgehilfen Ungarns

Offizielles Organ des Fachvereins der Barbier- und Friseurgehilfen Ungarns.

Die Totenvögel.

Totenvögel heißt man in landläufiger Sprache die Agenten der Leichenbestattungsunternehmen, die Spürhunden gleich immer und überall herum schnuppern, wo und wann einer unserer Mitmenschen seine Seele aushaucht, um, nachdem sie den eingetretenen Fall von ihnen in dem betreffenden Hause gedungenen Mithelfern erfahren, sofort ihre Dienste zur Beerdigung empfehlen zu können.

Auch der gottselige „Selbstbildungsverein der Budapester Friseurgehilfen“ und der mit ihm in wilder Ehe kokottierende „zukünftige“ derartige Landesverband hatte solche Totenvögel bei unserer obligatorischen Krankenkasse angestellt, die nach Innen hin schmeichelten, nach Außen zu aber den zum „patriotischen Lager“ sich umgegangenen Leichenbestattungsarrangeuren den internen Thermometerstand unserer Krankenkasse getreulich mitzuteilen hatten. Das patriotische Lager aber beeilte sich die Parte auszugeben, in welcher sie — und gar nicht in bescheidenen Töne — aller Welt zu wissen gab, daß der Löwe nun vorredet; demzufolge jetzt alles, was nicht niet- und nagelfest ist, brüderlich unter sich verteilt wird, während die Spürhunde geifernd, die Schnauze leckend ungeduldig auf ihren Judaslohn warten.

Der Generalagent gab beim Forum immer den Unparteiischen, während er ganz heimtückisch eines abends in einer Spelunke der Rottenbillergasse die bestellte Deputation des patriotischen Lagers empfing, mit welcher er sich zum schaufeln des Grabes für den zu bestattenden Löwen verbündete.

Als der Herr Generalagent einsah, daß er mit solchen Bubenstreichen sein Ziel nicht erreicht, berief er, den Rat eines des Genossenschaftsdieners befolgend, den Ausschuß der Krankenkasse zu einer Sitzung ein, bei welcher Gelegenheit er mit allen ordentlichen Gewalttaten den Ausschuß dazu bewegen wollte, mit Umgehung der Gesetzartikel XIV. vom Jahre 1897 und der Verfügung der Statuten die Delegierten zur ordentlichen Generalversammlung einzuberufen und die Leitung der Kasse jenen Delegierten zu übergeben, deren Wahl von den Mitgliedern wegen Verletzung ihrer gesetzlichen Rechte angefochten ist.

Der Ausschuß war nicht geneigt, dem Herrn Generalagenten zu Liebe, das Gesetz und die ausdrückliche Verfügung der Statuten zu verletzen und wies den Antrag des Gewaltigen kurzer Hand mit Entrüstung zurück, worauf der Herr Generalagent erklärte, daß er trotzdem die Generalversammlung auf eigene Faust einberufen wird. Der Ausschuß kam nach dem Vorgefallenen immer mehr zur Überzeugung, daß der Herr Generalagent das einschlägige Gesetz eben so wenig kennt, wie der am allerwenigsten dazu berufene Schweinehirt und von der Leitung einer Krankenkasse so viel Dunst hat, wie der Hinterniederputfersepp vom Regenmachen. Nachdem nun der Ausschuß die Verantwortung für die Bockstreich des Herrn Generalagenten nicht übernehmen wollte, zog er die Konsequenzen, dankte einstimmig ab, welchen Vorgang er

seiner vorgesetzten Behörde, der Vorstehung des V. Bezirkes zur Anzeige brachte.

Die Vorstehung des V. Bezirkes kam nach gepflogener Untersuchung zur Einsicht, daß infolge der Gewalttätigkeiten des Generalagenten die Lage bei der Krankenkasse eine unhaltbare ist, und nahm dieselbe in behördliche Verwaltung.

Der Herr Generalagent und seine Genossen mußten nun einschicken, daß sie mit ihrem Unterminierungswerk nicht nur, daß sie ihr Ziel nicht erreichen, sondern auch klar an den Tag legen, daß ihr Ziel überhaupt kein anderes war, als die Kasse total zugrunde zu richten.

Um diese ihre Niederträchtigkeit auszuführen, verbündeten sie sich mit dem Beamten der Bezirkskrankenkasse, Josef Rácz, und reichten deputativ wegen „unregelmäßigem Gebahren“ die Klage so gegen den Ausschuß der Krankenkasse, wie auch gegen die Vorstehung des V. Bezirkes beim Handelsminister ein. *Ob man ihnen dort aufsitzen wird, erscheint uns weniger glaubwürdig.*

Nach dem Kongress.

(Fortsetzung.)

J. Klincsák (Budapest) weist in seiner Schlußrede dahin, daß der dem Kongreß zu unterbreitende Beschlußantrag alle diese Interessen zum Ausdruck bringen wird. Reich folgenden Beschlußantrag ein:

„Der am 2. April 1907 in Budapest tagende Landeskongreß der Raseur- und Friseurgehilfen konstatiert, daß die wirtschaftliche Lage der ungarländischen Raseur- und Friseurgehilfen infolge der rapiden Entwicklung und der im ganzen Lande wütenden Preiserhöhung und Teuerung in beängstigendem Maße im Niedergange begriffen ist, wodurch die Friseurgehilfen mit riesigen Entbehrungen zu kämpfen haben. Die Arbeitgeber des Raseur- und Friseurwerbes dieses Landes — besonders aber die der Hauptstadt, die Jahre hindurch mit der nichtssagenden Devise des Versprechens die große Masse der Raseur- und Friseurgehilfen zu verleiten trachten — betreiben unter sich die schmutzigste Konkurrenz, die ganz besonders und wesentlich zu der Verschlimmerung der Lage der Friseurgehilfen beiträgt. Angesichts dessen gibt der Kongreß seiner Überzeugung Ausdruck, daß die Abschaffung dieser verhängnisvollen Zustände aus eigenem Antriebe der Arbeitgeber nicht zu erwarten ist, infolge dessen der Kongreß um die Erfüllung folgender Forderungen den Kampf auf dem ganzen Gebiete Ungarns eröffnet: 1. 12-stündige Arbeitszeit in 13-stündigem Rahmen. 2. Aufhebung der Naturalwohnung und Verpflegung. 3. Feststellung der Minimalentlohnung und wöchentliche Auszahlung. 4. Totale Arbeitsruhe am zweiten Tage der drei hohen Feiertage (Ostern, Pfingsten, Weihachten). 5. Eine Stunde Mittagszeit. 6. Aufhebung der Dienstbotenarbeit. 7. Wöchentlich einen halben Tag freie Zeit für jeden Arbeiter. 8. Den hygienischen Anforderungen entsprechend, geräumige, lichte und reine Geschäftslokale, versehen mit Ventilationsapparaten, unter

behördlicher Kontrolle. 9. Außer den in Punkt 4 erwähnten hohen Feiertagen, soll an jedem rotverzeichneten Feiertage soll das Geschäft um 12 Uhr mittags gespart werden. 10. Der 1. Mai, als Arbeiterfeiertag, soll ohne Ausnahme jedem Arbeiter freigegeben werden. 11. An all jenen Orten, wo gelegentlich der Jahrmärkte am Sonntag auch nachmittags gearbeitet wird, soll dieser Rechtsverstoß gesetzlich geahndet werden. Insbesondere weist der Kongreß das neuwählende Organisationskomitee an, in kürzester Frist um die Einführung der totalen Sonntagsruhe beim Friseurgewerbe durch Modifikation des diesbezüglichen Punktes des Sonntagsruhegesetzes, oder im Verordnungswege beim Handelsminister vorstellig zu werden. 12. Aufhebung des Trinkgeldsystems. 13. Anerkennung der Organisation als kompetenter Faktor der Gehilfenschaft. Der Landeskongreß gibt des Weiteren seinen dahingehenden Gefühlen Ausdruck, daß die Erfüllung dieser aufgestellten berechtigten Forderungen notwendig sind und ist der Überzeugung, daß deren Erkämpfung nur im Anschluß an die auf dem Boden des Klassenkampfes stehenden modernen Arbeiterbewegung erfolgen kann. Ferner weist der Kongreß das jetzt zu wählende Landesorganisationskomitee an, unverzüglich alle Vorkehrungen zur Verbesserung der Lage der Friseurgehilfen Ungarns zu treffen. Im Interesse des Erfolges dieser Bewegung versichert die Gesamtheit der Anwesenden das Organisationskomitee ihrer weitgehendsten materiellen und moralischen Unterstützung und unterwirft sich gleichzeitig seinen Beschlüssen und Verfügungen. Zum Schlusse spricht der Kongreß sich dahin aus, daß er sich so in politischer wie in wirtschaftlicher Beziehung der ungarländischen sozialdemokratischen Partei anschließt; zumal die Arbeiterschaft nur von dem Erfolg des Kampfes dieser Partei die bessere Lösung der Interessen der Gesamtarbeiterschaft erwartet.“

Der Beschlußantrag wurde mit Akklamation angenommen.

Vorsitzender G. Nagy eröffnet die Fortsetzung der Debatte nachmittags um 3 Uhr. Auf seinen Vorschlag wird behufs Kandidierung des zu wählenden Landesorganisationskomitees ein fünfgliedriges Komitee entsendet. In dieses Komitee wurden gewählt: Edmund Kalocsay (Budapest), Joh. Klincsák (Budapest), Otto Fürstinger (Székesfehérvár), Nikolaus Martin (Szombathely) und Anton Wolf (Pécs). Hierauf wird die Debatte bei Punkt 3: Fachpresse und Widerstandsfonds, fortgesetzt.

Referent Adalbert Nagy (Budapest) erläutert die Wirkung und Macht der gedruckten Lettern. Er nennt die Presse eine Großmacht und definiert die unumgängliche Notwendigkeit des Fachorgans behufs Herstellung der engeren Verkettung der Gehilfenschaft. Redner betont, daß nur die Fachpresse dazu berufen ist, die Verbindung zwischen den Kollegen aufrechtzuerhalten, die indifferenten Arbeiter aber über den vorteilhaften Zweck der Organisation aufzuklären. Im weiteren befäßt sich Redner eingehend mit dem Widerstandsfonds und betont die Notwendigkeit der Gründung

eines solchen und erläutert den Zweck desselben. Referent reicht einen Beschlusaantrag ein, wonach jeder organisierte Friseurgehilfe so in der Hauptstadt, wie in der Provinz wöchentlich 10 Heller in den Fonds der Fachpresse und weitere 10 Heller in den Widerstandsfonds zu zahlen hat. Ebenso reicht Redner einen motivierten Beschlusaantrag ein, wonach der Kongreß beschließen soll, das Fachblatt hinfort monatlich zweimal erscheinen zu lassen.

N. Martin (Szombathely) opponiert gegen die einheitliche Bestimmung des Beschlusaantrages. Seiner Meinung nach sind die Kollegen der Provinz materiell nicht so gut bestellt, um solchen Verpflichtungen nachkommen zu können.

O. Fürstinger (Székesfehérvár) schließt sich dem Argument seines Vorredners an. Er ersucht den Kongreß, seine Ortsgruppe von der Verordnung des Antrages, welche die einheitliche Verpflichtungen auch den Provinzkollegen auferlegt, zu entheben.

P. Fixner (Temesvár) macht sich die Argumente seiner beiden Vorredner zu eigen. Er ersucht ebenfalls um Enthebung seiner Ortsgruppe von den Lasten.

Vorsitzender reflektiert in erster Reihe auf die Argumente Martins und widerlegt dessen Ansicht, wonach die hauptstädtischen Kollegen materiell besser gestellt wären, als die Kollegen in der Provinz. Weiterorts und in vielen Hinsichten ist sogar das Gegenteil zu beobachten. In der Hauptstadt sind zwei Drittel der Gehilfen, die kein besseres, ein großer Teil aber, die nicht einmal so viel Verdienst haben, als viele Kollegen in der Provinz. Das Fachblatt und der Widerstandsfonds aber sind solche Institutionen und Waffen in der Hand der Organisation, die jedem einzelnen Kollegen und der Gesamtheit Lebensbedingungen sind und ohne welche eine Organisation nicht ernst genommen werden kann. Zumal aber diese Institutionen so dem Provinzkollegen, wie dem Hauptstädtischen — ja wir kennen nur eine Gesamtschaft ohne Ausnahme — dienen, können auch in den Verpflichtungen keine Ausnahmen statuiert werden. Der Meinung des Redners nach ist der Fehler hauptsächlich darin zu suchen, daß die Kollegen nicht so wie die Genossen anderer Gewerkschaftsorganisationen an jedem Samstag nach der Zahlung sofort ihren Organisationspflichten nachkommen, sondern einen mehrwöchentlichen Rückstand zusammenkommen lassen. Dies fällt ihnen dann freilich schwer. Er ersucht die Kollegen, allwöchentlich ihre Kirche, die Organisation zu besuchen, die Brüderlichkeit zu pflegen und es wird dann die Pflicht nicht schwer fallen. Er ersucht um die Annahme des Antrages. Die Anträge werden mit großer Majorität angenommen.

Punkt 4 und 5: „Die Ausdehnung der Rechte der Gewerkschaften“ und „Die Lehrlingsfrage“ werden auf Antrag des Vorsitzenden ebenfalls unter einem Punkt verhandelt. Referent ist Vorsitzender G. Nagy.

G. Nagy (Budapest) hebt in seinem Referate hervor, daß wir von der Lehrlingsfrage nur mit dem Gefühl des größten Bedauerns sprechen können. Der Lehrling wird mit Dienstboten- und Hausknechtarbeiten überhäuft und muß nur mit der zufällig gestohlenen Fachwissenschaft den schweren Kampf ums Dasein aufnehmen. Dagegen müssen wir energisch protestieren! Die Tuberkulose fordert infolge der bei unserem Gewerbe

bestehenden Verhältnisse schon in den Lehrlingsjahren ihre Opfer, zumal doch nur bei gesunden Lehrungsverhältnissen ein gesunder Nachwuchs für den Gewerbestand erzielt werden kann. Er reicht dem Kongreß auf Grund obiger ärztlicher Statistik einen Beschlusaantrag ein, wonach der am 2. April 1907 in Budapest getagte Kongreß an die Regierung ein Memorandum richte, in welchem die Errichtung staatlicher Fachschulen gefordert wird. Das Minimalalter der aufzunehmenden Lehrlinge soll 14 Jahre sein; die Lehrzeit nicht länger als 3 Jahre dauern. Die Zahl der Lehrlinge soll beschränkt und zur Beurteilung der in Lehrlingsangelegenheiten aufgetauchten strittigen Fragen soll ein aus Arbeitern und Arbeitgebern bestehendes Komitee eingesetzt werden. Schließlich soll dem Arbeitgeber, dessen Lehrlinge bei Beendigung der Lehrzeit eine mangelhafte Ausbildung bekunden — das Lehrlingsausbildungsrecht entzogen werden.

J. Boros (Budapest) spricht zur ersten Hälfte des vereinigten Punktes. Redner betont, daß die Gewerkschaft ein wahrer Staat im Staate in allen gewerblichen Angelegenheiten bildet, während man den Gehilfen sogar das Versammlungsrecht entziehen will, von dem Vereinigungsrecht gar nicht zu sprechen. Besonders die Funktion der Lehrlingsprüfungskommission unterzieht Redner einer scharfen Kritik. Redner apostrophiert die Provinzmeister, hauptsächlich die im Banat und in der Bácska, die sich ihr Brot ausschließlich durch Lehrlinge verdienen lassen, dieselben Tag und Nacht abhetzen, eine sinnlose Lehrlingszüchterei treiben, unbekümmert darum, ob die in allen Hinsichten mangelhaft ausgebildeten Knaben von ihrer erworbenen fachlichen Wissenschaft leben können oder nicht und so die Überfüllung im Berufe verursachen und die Berufsproletarier vermehren. Er empfiehlt die Annahme des Antrages. Wird einstimmig angenommen.

Jetzt kam Punkt 6 der Tagesordnung: Wahl des Organisationskomitees, an die Reihe.

J. Klincsák (Budapest), Obmann des Kandidationskomitees, berichtet dem Kongreß, daß das Komitee seine Arbeiten beendet; er empfiehlt im Namen des Komitees die Wahl folgender Kollegen in das Landesorganisationskomitee: Johann Csiki, Adalbert Nagy, Johann Juricsák, Josef Ováry, Johann Klincsák.

F. Boros (Budapest) findet die Zahl der ins Organisationskomitee zu erwählenden Mitglieder für unzureichend. Er beantragt die Vermehrung derselben.

J. Ováry (Budapest) weist darauf hin, daß die ganze ungarländische sozialdemokratische Partei von einem nur elfgliedrigen Komitee geleitet wird und findet daher ein fünfgliedriges Komitee für eine Fachorganisation für zureichend.

J. Klincsák (Budapest) verteidigt den offiziellen Standpunkt, worauf der Kongreß den Vorschlag Klincsáks durch die Wahl der erwählten fünf Kollegen ins Landesorganisationskomitee bekräftigt.

Anträge:

J. Boros (Budapest) beantragt, der Kongreß möge die Tätigkeit des Organisationskomitees stipulieren und es zur Ausführung des vorgeschriebenen Auftrages verweisen.

K. Alscher (Wien) warnt vor einem derartigen Vorgehen. Dem Organisationskomitee eine Marschroute zu schreiben, wäre ein

Mißtrauen im vorhinein. Entweder vertraut der Kongreß dem Komitee die Angelegenheit der Gehilfenschaft an oder nicht. Im letzten Falle möge man ein anderes Komitee wählen. Erfüllt das Komitee seine Pflicht nicht, sei es bei der nächsten Gelegenheit zur Verantwortung zu ziehen. Boros zieht hierauf seinen Antrag zurück.

J. Boros (Budapest) stellt den Antrag, der Kongreß möge den Minimallohn feststellen. Nach Aufklärung des Vorsitzenden zieht Boros auch diesen seinen Antrag zurück.

F. Pataky (Ujpest) stellt den Antrag, die Provinzkollegen mögen auf eigene Faust keine Lohnbewegung einleiten, ohne vorher das Gutachten und die Genehmigung des Organisationskomitees eingezogen zu haben. Einhellig angenommen.

J. Fixner (Temesvár) beantragt, den Ort des demnächst abzuhaltenden Gehilfentages festzustellen.

F. Pataky (Ujpest) nimmt dagegen Stellung, worauf Fixner seinen Antrag zurückzieht. Der Kongreß betraut mit der Lösung dieser Frage das Landesorganisationskomitee.

Nachdem auch die Anträge erschöpft waren, ersucht Karl Alscher ums Wort.

Karl Alscher (Wien): Verehrte Kongreßteilnehmer! Sie sind am Schlusse Ihrer Beratungen angelangt und so will ich Abschied nehmen von Ihnen mit dem stolzen Bewußtsein, daß unsere ungarländischen Kollegen an diesem Tage ein großes Stück Arbeit vollbracht haben.

Rührig, sachlich hat sich jeder einzelne Delegierte an der Debatte beteiligt, von dem Gedanken ausgehend, der Gesamtheit zu dienen.

Und nun treten Sie als Apostel dieser Gedanken, dieser Eindrücke, welche Sie am heutigen Tage empfangen haben, hinaus in den Kreis Ihrer Kollegen und werben Sie neue Kämpfer und Mitstreiter für die Organisation.

In der beschlossenen Organisation wollen Sie Treue und Glauben bewahren, denn in dem Werdegang der Entwicklung werden wir manche Enttäuschung erleben, viel angefeindet und bekämpft werden.

Aber alldieses soll uns nichts kümmern, denn wir wollen unsere eigenen Wege gehen und treue Kampfgenossen des organisierten Proletariats sein.

Ich sagte bereits, daß Sie als Apostel dieser Gedanken hinausstreten müssen und da nehmen Sie sich ein Beispiel, das die christliche Geschichte uns lehrt.

Die ersten Verkünder des Christentums wurden ebenso angefeindet, verfolgt und dennoch hat die christliche Religion einen ungeheuren Fortschritt gemacht. Das, was Sie auf diesem Kongreß beschlossen haben, ist auch ein Stück Evangelium, der Nächstenliebe, der Menschlichkeit und des Klassenbewußtseins, ein Evangelium der Liebe und Humanität, das in dem Satze zusammengefaßt werden kann: „Der arbeitende Mensch soll durch seine Arbeit auch menschlich leben können.“

Und der Träger dieses neuen Evangeliums das ist in der heutigen Zeit das Proletariat, das jede Unterdrückung, jede Entrechtung des arbeitenden Volkes beseitigen und abschaffen will.

(Forts. folgt.)

Für die Redaktion verantwortlich: Johann Deffert.

MAGYARORSZÁGI

BORBÉLY- ÉS FODRÁSZSEGÉDEK

SZAKLAPJA

A MAGYARORSZÁGI BORBÉLY- ÉS FODRÁSZSEGÉDEK SZAKEGYLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	-----	8 korona
Fél évre	-----	4 "
Egyes szám ára 20 fillér.		

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII. ker., Dob-utca 49, II. 13. sz.
hová mindennemű levél és pénzbeli küldemények intézendők.

Meghívó.

A Magyarországi borbély- és fodrászsegédek szakegylete 1907. évi július hó 7-én, vasárnap, délután 3 órákor, saját alapja javára táncpalatrefás előadásokkal, tekeversenyyel, világposta, polgári házasság és képviselőválasztással egybekötött

nyári ünnepély

rendez a „Zöldike“ kirándulóhely összes területén. (Indulás a központi pályaudvar melletti vicinálissal, 15 percnként.)

Műsor ára 60 fillér.

Műsor kapható a következő fodrászüzletekben: Czillich Péter, VII., Kazinczy-u. 56, Bemmel József, VII., Dohány-u. 63, Atlasz Adolf, VI., Vörösmarty-u. 69, Lénárt Pál, VII., Garay-tér 18, Schwartz Gyula, Király-utca 26 és a szakegyletben, VII., Óvoda-u. 9. A zenét egy közkedvelt zenekar szolgáltatja. Izletes ételek és italokról, jutányos árakról, gondoskodva van.

Tekeversenynél az I. díj: Egy hordó sör.
II. díj: Egy sült liba. III. díj: Egy szivartárca.

A világpostánál azon hölgy, ki a legtöbb levelező-lapot eladja és kapja, szép ajándékban részesül.

Tisztelettel

a vizalmi bizottság.

Munkarend.

A budapesti borbély munkáltatók idejkorán kiszimatolták, hogy dr. Magyárevits tisztí főorvos egy „Szabályrendelet“ tervezet dolgozott ki. Amely szabályrendelet szigorú büntetés terhe mellett kimondja, hogy minden vendégnek tiszta előkendőt, tiszta hajvágó köpenyt tartozik adni a kiszolgálásnál az üzlettulajdonos. Szigoruan elrendeli, hogy minden kiszolgált vendég után 90% alkohollal és egyéb, kizárólag orvos által rendelt, fertőtlenítő szerekkel kell a borotvát, ollót, fésűt, stb. fertőtleníteni. Megtiltja a szabályrendelet a munkásoknak és tanoncoknak az üzletben való lakását.

A kerületi eljárók pedig a legutóbb tartott értekezletükön még azzal toldották meg, hogy a munkáltató azt a munkását, aki valamely fertőző betegségben szenved, tartozik felmondás nélkül azonnal elbocsátani. Kimondották továbbá azt is, hogy egyenként állapítandó meg, hogy mely mulasztásért vonható a munkáltató és melyért a munkás felelősségre.

A mi munkatatóink ezuttal is előrelátók voltak, természetesen a munkások rovására és ők is kidolgoztak egy munkarendet, természetesen a mi nőkünkben, de beleegyezésünk nélkül, anélkül, hogy minket megkérdezték volna, vagy azt mi elfogadtuk volna. Amely munkarendet a fővárosi tanács és a közgyűlés is 254918. szám alatt jóvá is hagyott, és fel is terjesztette a kereskedelemügyi miniszterhez megerősítés végett.

Abban a munkarendben elég ravaszul az üzletek tisztántartásáért való felelősséget a munkásokra hátrították a munkáltatók. Mert a munkarendjük 1-ső §-a a következőképp szól: A segéd munkások az üzlet rendben- és tisztántartását teljesítik. A 9-ik §-a a következőképp szól: Ezen szabályrendelet megszegése kihágást, és amennyiben arra valamely törvény vagy miniszteri rendelet magasabb büntetést nem állapít meg, 100 koronáig terjedhető pénzbüntetésre, behajthatatlanság esetén pedig 5 napig terjedő elzárással büntetendő.

Ami a fenti két §-t illeti, igen ügyesen állították be a munkarendbe, természetesen azzal a számitással, hogy ha a tisztí főorvos szigorú szabályrendelete életbe lép és az üzletben a megvizsgálás alkalmával vendég előtt már használt előterítő kendőt talál, vagy a köpöcsésze nem lesz eléggé tiszta, vagy hiányzik a fertőtlenítő-szer az üzletben és a munkáltatót megakarják érte birságolni a belügyminiszter által jóváhagyott tisztí főorvosi szabályrendelet alapján, akkor a munkáltató egész egyszerűen előáll a kereskedelemügyi miniszter által jóváhagyott munkarenddel és hivatkozik annak I. §-ára és azzal beigazolja azt, hogy az üzlet tisztántartásáért nem ő a felelős, hanem a munkás. A hatóság pedig, igen természetes, annak alapján a munkást birságolja meg 100 koronára, és mert a vendégektől fizetés fejében kapott alamizsnából azt megfizetni nem bírja, elszenved érte 5 napi börtönt.

A munkáltatóknak azonban ez a jól kieszelt terve nem fog sikerülni, mert a szervezett fodrászsegédek idejkorán rájöttek a turpisra, és állást foglaltak ellene és meg is fogják akadályozni, hogy az a munkarendnek nevezett szenyirat a miniszternél jóváhagyást nyerjen.

Ha a fővárosi tanács nem vette észre, hogy a borbély munkáltatók az ipari munkásokkal akarják végeztetni az üzlet seprését, a köpöcsészek mosását szabályrendeletbe foglalva, büntetés terhe mellett.

Ha a tanács nem vette észre, hogy az által, ha a fodrászsegéd a kezelé mosás közben abban a köpöcsészeben vajakál, amely köpö-

csészeben naponta 50—60 ember különféle bacillusokat gyűjt bele és közben éppen egy vendég jön be az üzletbe kiszolgáltattni magát és a fodrászsegédnek a köpöcsésze mosását abba kell hagyni és ugyanazzal a kézzel a vendég arcát kell neki beszappanozni és borotválni és így a bacillust a köpöcsészeből a vendég arcára átlplántálni, gondoskodunk róla, hogy azt a kereskedelmi miniszteriumban észrevegyék és a közegészségügy érdekében a fodrászsegédet ezen munkától egyenesen eltiltsák.

Ami a tisztí főorvos szabályrendeletét illeti, legyen az bármilyen szigorú is, semmi kifogásunk nincsen ellene. De ha a szabályrendelet elrendeli, hogy a munkáltató tartozik felmondás nélkül azt a fodrászsegédet elbocsátani, a kinek bőr- vagy fertőző betegsége van és annak a fodrászsegédnek csak akkor szabad újra munkába lépni, ha azt a főorvos megengedi, akkor gondoskodják a szabályrendeletben arról is, hogy az a fodrászsegéd kárpótolva legyen a betegség ideje alatt. Mert a fertőző betegséget a fodrászsegéd a kiszolgált vendégtől kaphatja meg a legkönnyebben. Amint az a közelmúltban is megtörtént, hogy egy 13 éves borbélytanonc a jobb hüvelyk ujján egy fekélyt (szifiliszt) kapott és mert csak egy közönséges vágott sebnél hitte, későn fordult orvoshoz és így az egész vére meg lett fertőzve és ez az eset nem egyedül álló jelenség.

Gondoskodnia kell a tisztí főorvosnak a szabályrendeletben az ilyen fodrászsegédnek a kárpótlásáról azért is, mert a betegségyélyző pénztárak szifiliszben szenvedő tagjaikat nem segítyezik, már pedig az ilyen esetekben önhibáján kívül esik bele, munkaközben.

Gondoskodják a tisztí főorvos a szabályrendeletben arról is, hogy a fodrászpárnál is, mint más iparágnál a munkaeszközöket a munkáltató legyen köteles adni, mert ha a kést 90% alkoholban kell fertőtleníteni, azt a fertőtlenítés után kőszőrültetni, és így ha naponta 20 vendéget szolgál csak ki, akkor is 20—25 koronába kerül havonta a kés kőszőrülés, amit 30, de legjobb esetben 40 korona havi fizetésből és a vendégektől kapott alamizsnából a fodrászsegéd fedezni nem képes.

Gondoskodják a tisztí főorvos a szabályrendeletben arról is, hogy a munkás ne legyen köteles a bőrbetegségben szenvedő vendégtől kiszolgáltatni, mert a munkáltatók legnagyobb része a profitért, ezt ma egyenesen megkövetelik a munkástól, mert hiszen nem az ő egészségük forog veszélyben olyankor.

Gondoskodják a tisztí főorvos a szabályrendeletben arról is, hogy a borbélyüzletek tágas helyiségek legyenek, szellőztetővel ellátva és addig fodrászüzletet ne nyithassanak senki, amíg azt a tisztí főorvos meg nem vizsgálja és a nyitási engedélyt meg nem adja, vagyis ha a helyiség meg nem felelne a közegészségügyi kívánalmaknak, azokat ne engedélyezze.

Mert a fodrászüzletek nem olyanok, mintegy cipészüzlet, ahová a vevő csak a megrendelés végett megy be, hanem a fodrászüzletekben különösen szombat és vasárnap sok esetben 20—25 vendég vár a kiszolgálásra egy olyan kis helyiségben órák hosszan át, amely helyiségben még magának a munkásoknak sem volna szabad egész napon át tartózkodni. A fodrászsegéd naponta 50—60 vendégre kénytelen a lehetetlent követelven beszívni, legyen az a vendég tüdővész, vagy szenvedjen bármilyen betegségben. Nem-e valóságos melegágya a tüdővésznek az olyan borbélyműhely, ahol 20—25 embert zsufolnak be állandóan, amely üzlet egyáltalában nem szellőztethető. Lehet-e azon csodálkozni, hogy a fodrászsegédnek 80% a tüdővészben szenvedés idő előtt pusztul el.

Ha a tisztí orvos gondoskodik a vendégek egészségének a megvédéséről, kötelessége gondoskodni a mi egészségünkéről is, mert a mi egészségünk épp oly drága, mint bármely más halandóé, mert mi is emberek vagyunk.

Megrendelt ünnepély Mucsán.

— Saját tudósítónktól. —

Testet emelő ünnepély folyt le a mucsai borbély- és fodrász-ipartestület közgyűlési termében e hó 10-én.

Ugyanis Joszt Péter, testületünk „érdeműs” elnöke közeledni érzé a küszöbön levő városatyai és népképviselői választásokat s hogy a demokrácia fenséges elvének ezen térre való gravitálása közben eleget tegyen, önmagára gondolt és ezen ábrándos gondolatai között testületünk kopár falát díszítő arcmaia jutott eszébe.

Kapóra jött ezen ifjúkori hasonmása hon- és ipar- nemkülönbön szaktársboldogító tervéhez. Sokszor megtörtént, hogy világvárosunkba oly sürűn tévedt idegeneknek kalauzolásában közben a cicerone, mikor városunk nevezetességeit mutogató, amikor is mint művészi becsesel bíró tárgyra, e képre is rámutatott.

Az idegenek csodálkozó tekintete a kép hajláng megsemmisítőjére esvén, a csodálkozashoz kétség is járult, mert nem hitték el, hogy valamilyen közül lenne egymáshoz.

Szóval a kép ma, idők múltán, nem hasonlított az eredetihez. Érdemes elnökünk, kire még ellenségei sem foghatják rá az önzetlenség vádját, egy meghitt társaságban fel is említé az idők jelét és nyomát, amely reá és a képre vonatkozik s azon véleményének adott kifejezést, hogy a városunkba jövő idegenek műzisése s ezzel az idegenforgalom emelése céljából üdvös lenne a képet találóbba tenni.

A társaság tagjai sokatmondó mosolylyal egymásra néztek, mint akik megértették az el nem mondottakat; de nem szóltak semmit. Nemsokára egy izgalmas esemény játszódott le városunk viharezett falai között, amely felizzgatta a kedélyeket, felrázta az alvókat és ábrándozókat.

Ugyanis az ipartestület „kebelében” fenn-

álló segédek betegsegélyző-pénztár küldötteinek választása alkalmával április 29-én, amely este 9 órától reggel 5 óráig tartott s két ellenséges tábor vitte csapatait a harcba, hazaffiasz lelkünk virágai, városunk reményteljes jövődéből oszlopai és az átkozott nemzetközi vörösek, a szocialisták. A választás a testület közgyűlési termében folyt le s bár az egész aktus alatt előljáróságunk egy pár halált is megvető bátorságu tagja vigyázott éber szemekkel „érdemes” elnökünk képmására, azonban a reggeli órákban szeretettünk és tiszteltünk szimbóluma, a kép, cafatokra szagatva terült el a földön. Az átkozott vörösek váltig azt híresztelik, hogy éppen ezen kipróbált embereink jelenléte oka e szentségtelen tettnek. De mi meg vagyunk győződve s az egész város hazaffiasz polgársága is, hogy ilyen szentségtrombolásra csak a „hazátlan bitangok” képesek.

S hogy szeretettünk és becsültünk még jobban megővekedett, az érdeműs elnökünk iránt, mutatja a lefolyt arcképleplezési ünnepély magasztos komolysága:

Fototelefonjelentésünk a következő:

Lázás sietséggel igyekezett városunk borbély-sága a mai napnak külsőleg is kiemelkedő fényt adni. A kora reggeli órákban az ipartestület helyiségének főhomlokzatát és kapuját a „Pannonia” szászlyágy műszaki vezetője és Linhardt Vilmos, a fodrászmesterek hírneves cégtábla-festőművésze jelenlétében, mint aki a kép művészi festője is, díszítették.

Ennek bevezése után a közgyűlési termében levő pódium és trón felállítását és díszítését következett. E helyen Joszt Péter ipartestületünk elnökének határozott ellenzése és beleegyezése nélkül, de saját utasításai, igazgatása és személyes felügyelete mellett díszítették a nagy termet. A fodrász-iparhoz tartozó munkaszakosoknak a díszítéshez való felhasználása mellett felhasználtak még négy darab régi céhkorszakbeli rozsdás vaskalapot is a terem négy sarkában álló oszlopon, amelyekből fel-feltörő naftalángok világították be a pazar fényvel díszített termet. Pontban 3 órakor megkezdődött az ünnepély. Igaz ugyan, hogy a borbélymesterek közül vagy ezren nem szoktak tőrödni semmivel. De a jelen alkalommal az egész 1800 tagból álló önálló borbélymesterek sokasága ment el küldöttekig az ünnepelhez s hogy lába a földet ne érintse, mintegy 300-an nagy ünnepélyességgel emelték fel a pazar fényvel díszített magas trónusra.

Ezen lélekemelő aktus után Müller Károly almujkosunk, mint az ünnepély egyik főrendezője és díszszónoka, magasztalta Joszt Pétert, mint a semmitvevő glóriájával bevont alakot. Mellette állt csordásbajszu Lovag Mihály, fulén fogva Zseb Zsigát (a cigányt), aki ez alkalommal 200 korona tiszteletdíj reményében statisztált talpig vörös ruhában, mint képmorbóló, vörös, hazátlan bitang.

Az ünnepély díszszónokának elhangzott beszéde után Linhardt Vilmos festőművész lerántotta a leplet a képről s a következő pillanatban előttünk állt Joszt Péter babékoszoruval övezett, megszólamlásig hű hasonmása, mire kárphasagató éljenriadal tört ki a jelenlevő erős tödökből, úgy annyira, hogy a naftalángok is kialudtak. Ezután a mellékszóban levő raktárszövetkezetből szeretett elnökünk testet öltött lelke, ifju Joszt ur, sietve hozott két szál gyertyát, melynek világánál elmondható a meghatottságtól

remegve, remekbe foglalt beszédét Joszt ur. Ebben meglepetésének és hálás köszönetének adott kifejezést a szép ünnepély rendezéséért.

Az ünnepély után elnökünk cerklét tartott, amikor a jelenlevők mindegyike boldog volt, ha csak a ruhájához érhetett s amint valamikor az akasztott ember kötélből igyekezett a közönség egy-egy darabot szerencséheznek megszerezni, úgy a jelenben elnökünk széthasagottat képének vasznából mindenki erejére gyanánt elvitt magával egy szálat.

Ezután diszgyűlés következett, melyen pemetefü Kopaszffy Árpád indítványára jegyzőkönyvben örökítették meg elnökünk „érdeműs” működését. Mészáros Frigyes ipartestületünk közkedvelt és áldozatkész férfia 1024 korona összegű alapítványt tett a mucsai hüllyék és hebegők istápolására. A diszgyűlés még felemelte főmujkosaink tiszteletdíjait, mire csordásbajszu Lovag Mihály hangzóttunk a „Szózat”-ot intonálta s ezzel az ünnepély beveződött s esihívalvi, szilgyecsehi, kutyaházi Váry Gyula ur, a rozsdás kulesrend lovagja, ipartestületünk csendes védőre, bezárta az ünnepély színhelyének kapuit és meghajtotta a lobogót a távozó vendégek után.

Este a „Két korona” szállodában bankett volt, amelyen az első felköszöntőt Rác József ur, a kerületi betegsegélyző pénztár hivatalnok, mondotta és „sikerült” leposzkondiánia a hazátlan bitangokat. Végül a hüllyék és hebegők küldöttege tisztelgett elnökünk-nél, amelyet Müller Károly almujkosunk vezetett a Rottenbiller-utcai „Fekete bieska” egyleti helyiségéből.

Szemle.

Ujpest. Az ujpesti szaktársak harca részleges győzelemmel véget ért. A munkálatok egy része aláírta az egyezményt, oda vissza is mentek a szaktársak dolgozni. A másik részét a munkálatoknak bojkott alá helyezte a szervező bizottság. *Egyben fenntartja a bojkottot Ujpest területére, tehát tartsa magát idétől minden üntudatos szaktárs Ujpestből.*

Pancsova. Szaktársaink harca még nem fejeződött be. Az utóbbi napokban a 27 mozgalomban álló szaktárs közül 6 dolgozik, mert a munkálatok aláírták az egyezményt. Elutaztak 9-en, 8-an sztrájkolnak tovább. De akad 5 sztrájkító is, aki elárulta testvéreinek ügyét. Ezen gyalázatos alakok nevét legközelebb a szaktársak tudomására adjuk, hogy velük érdemük szerint elbánassanak.

Pancsova és Ujpest zárlat alatt van.

Hírek.

Felhívás. *Függetlenítjük a szaktársakat, hogy lakásdíjotzatásukat egy levelező-lapon haladéktalanul jelentsék be (VII., Dob-utca 49. sz., II. em. 13.) alá, nehogy a lap szétküldésében akadály történjen.*

Meghívó. F. hó 21-én, pénteken este, fél 9 órakor *rendkívül fontos taggyűlést* tartunk. Minden szaktárs tartsa elengedhetetlen kötelességének, okvetlen megjelenni. A tagsági könyvek felmutatandók. *A vezetőség.*

Felolvasás. F. hó 27-én, csütörtök este 1/9 órakor a szakgyelet helyiségében (VII., Óvodautca 9), dr. Hahn Dezső tart felolvasást. Kérjük a szaktársak pontos megjelenését. Vendégeket is szívesen lát *a vezetőség.*

Felelős szerkesztő: **Nagy Béla.**
Kiadja: **Lapbizottság.**

Fachblatt der Barbier- und Friseurgehilfen Ungarns

Offizielles Organ des Fachvereins der Barbier- und Friseurgehilfen Ungarns.

Arbeitsordnung.

Die Budapestener Arbeitgeber im Friseurgewerbe hatten es bald heraus, daß Oberphysikus Dr. Magyárevics einen Raseurstatutentwurf für die Friseurgeschäfte ausgearbeitet hat, welcher bei strenger Strafe verfügt, daß bei der Bedienung eines jeden Gastes nur ganz reine Wäsche benützt werden darf. Ferner verfügt der Statutentwurf, daß nach jedem Gaste sämtliche, bei seiner Bedienung verwendeten Utensilien in 90% Alkohol und anderen, ausschließlich vom Oberphysikat vorgeschriebenen Desinfektionsmitteln desinfiziert werden müssen. Auch die Schlafstellen der Gehilfen und Lehrlinge im Geschäftes untersagt der Statutentwurf aufs strengste.

Die Bezirksvorsteher der Hauptstadt bereicherten den Statutentwurf bei ihrer letzten Konferenz um eine kleine Zugabe dahingehend, daß jeder Arbeitgeber seinen von kontagiöser Krankheit behafteten Arbeiter ohne jede Kündigung sofort zu entlassen hat. Die Zugabe der Bezirksvorsteher spricht auch den Wunsch aus: es möge Fallweise festgestellt werden, für welche Unterlassungen der Arbeitgeber, und für welche der Arbeiter zur Verantwortung gezogen werden soll.

Unsere Herren Arbeitgeber waren auch diesmal vorsichtig. Und daß diese Vorsicht nur zu unserem Nachteil sein konnte, muß dem, der unsere Arbeitgeber kennt, ganz selbstverständlich erscheinen. Auch sie arbeiteten eine Arbeitsordnung aus; natürlich in unserem Namen, jedoch ohne unser Wissen und Zustimmung, ja ohne uns zu fragen. Die Arbeitsordnung wurde vom Magistrat, sowie auch von der Generalversammlung sub Zahl 254.918 gutgeheißen und zur Sanktionierung dem Handelsminister unterbreitet.

In dieser Arbeitsordnung haben die Arbeitgeber schlaue genug die Verantwortung für die Ordnung und Reinhaltung des Geschäftes auf die Gehilfen gewälzt, denn der 1. und 2. § ihrer Arbeitsordnung lautet: *Die Ordnung und Reinhaltung des Geschäftes obliegt den Gehilfen.* Der 9. § besagt Folgendes: *Die Außerachtlassung dieses Statuts bildet das Delikt der Übertretung und wird, im Falle nicht irgend ein Gesetz oder ministerielle Verordnung zur Ahndung derselben eine größere Strafe verhängt, mit einer Geldstrafe bis zu 100 Kronen, im Nichtentreibungsfalle aber mit einer bis auf 5 Tage sich erstreckenden Freiheitsstrafe bestraft.*

Was nun diese zwei §§ betrifft, muß zu gegeben werden, daß diese mit seltener Raffinerie in die Arbeitsordnung eingeschaltet wurden. Diesem Vorgehen unserer Arbeitgeber liegt die auf väterlicher Fürsorge beruhende Berechnung zugrunde, daß im Falle das Raseurstatut des Oberphysikats ins Leben treten und gelegentlich einer Visite der Bezirksarzt vor einem Gaste eine schon benützte Serviette findet, oder der Spucknapf nicht genug rein und genug von dem vorgeschriebenen Desinfektionsmittel enthält und man dafür auf Grund des vom Minister des Innern sanktionierten hauptstädtischen Raseurstatuts den Arbeitgeber bestrafen wollte, dieser ganz einfach mit der von dem Handelsminister sanktionierten

Arbeitsordnung herausplatzt und sich auf den § 1 derselben berufend, damit rechtfertigt, daß für die Ordnung und Reinhaltung seiner Bude nicht er, sondern die Gehilfen verantwortlich sind. Sehr natürlich, daß auf Grund dessen die Behörde den Arbeiter mit 100 Kronen bestraft. Nachdem aber dieser von den von den Kunden als Entlohnung erhaltenen Almosen nicht zahlen kann, muß er 5 Tage Arrest erleiden.

Dieser schlaue erdachte Plan wird aber den Arbeitgebern nicht gelingen. Die organisierten Friseurgehilfen haben gegen diese Schlufterlei beizeiten Stellung genommen und werden es auch verhindern, daß diese, Arbeitsordnung genannte Schandschrift die ministerielle Sanktion nicht erhalten wird.

Der hauptstädtische Magistrat hat es also nicht bemerkt, daß die Meister, bei in Statut gefaßter Strafe durch die Gehilfen ihre Buden auskehren, ihre Spucknapfe auswaschen lassen wollen.

Wenn dies der löbl. Magistrat nicht bemerkt hat, daß, wenn der Friseurgehilfe beim Auswaschen in den Spucknapfen herumhantieren muß, in welchen täglich die verschiedenen Bazillen von 50—60 Menschen gesammelt werden, während welcher Arbeit ein Gast kommt und der Gehilfe den Spucknapf provisorisch bei Seite stellt und mit derselben Hand nach eiliger, oberflächlicher Abspülung sofort bedienen muß, wobei er — abgesehen von seinem vorherigen unappetitlichen Treiben, das doch dem Gaste auffallen mußte — die Bazillen ganz sicher überträgt; nun, wenn der löbl. Magistrat dies nicht bemerkt hat, so möge wohl die Göttin der Weisheit ihre Jünger in der Rechtssektion dort oben beschützen vor künftigen, dergleichen Bockstreichen. Die organisierten Friseurgehilfen haben auch dafür Sorge getragen, daß man dieses, mit der Natur unseres Gewerbes unvereinbare Absordum wohl bemerke und im hygienischen Interesse der Allgemeinheit direkt verbieten soll.

Was das Raseurstatut des Oberphysikates betrifft, so streng dieses auch sein mag, können wir nichts dagegen einwenden. Wenn nun aber das Statut den Arbeitgeber verpflichtet, den mit beschädigter Hand oder mit einer kontagiösen Krankheit behafteten Gehilfen ohne Kündigung zu entlassen, und erst mit der Erlaubnis des Oberphysikats wieder aufzunehmen, nun, dann soll aber das Statut auch für die entsprechende Entschädigung des betreffenden Gehilfen sorgen, zumal er die Krankheit sehr leicht von einem Gast geerbt haben kann. *Das Statut will eben nur das Publikum vor uns, nicht aber auch uns vor dem Publikum beschützen.* Bei dieser Gelegenheit wollen wir einen Fall erwähnen, der sich in neuester Zeit in unserer nächsten Nähe zutrug: Ein 13jähriger Raseurlehrling bekam an den rechten Zeigefinger ein Geschwür, das sich später als Siphilis herausstellte. Der Knabe hielt dies als eine gewöhnliche Beschädigung und maß der Sache keine besondere Bedeutung bei, und konsultierte erst dann einen Arzt, nachdem schon der ganze Finger geschwulstig, das Blut infiziert war. Und derartige Vorfälle sind bei unserem Gewerbe durchaus keine allein stehende Erscheinungen.

Der Oberphysikus soll in seinem Raseurstatut schon aus dem Grunde für die Entschädigung eines solchen Friseurgehilfen sorgen, zumal die Krankenkassen ihre an Siphilis leidenden Mitglieder nicht unterstützen, trotzdem in diesem Falle die Krankheit nicht durch eigenes Verschulden erworben wird, sondern während der Arbeit.

Der Oberphysikus soll in seinem Statut dahinwirken, daß wie bei allen anderen Gewerkschaften, auch bei unserem Gewerbe der Arbeitgeber die Werkzeuge zu bestellen hat. Denn, soll das Messer in 90%-igem Alkohol desinfiziert werden, so wird die Schneide sehr bald unbrauchbar und muß immerfort geschliffen werden. Den hohen Schleiferlohn aber wird der Friseurgehilfe von seinen Almosenpfennigen nicht bestreiten können. Diese Reform muß in den Statut unbedingt aufgenommen werden.

In das Statut wäre ferner die Verfügung aufzunehmen, daß der Friseurgehilfe nicht verpflichtet sein soll, einen an Hautkrankheit leidenden Gast zu bedienen. Derzeit wird dies um den Profit von den Gehilfen direkt gefordert. Warum denn nicht? Ist doch das teure Leben oder Gesundheit des Arbeitgebers dabei gar nicht gefährdet.

In nicht letzter Reihe wäre in das Statut die höchst notwendige Verfügung aufzunehmen, wonach Friseurgeschäfte nur in lichten, geräumigen, mit Ventilationsapparaten versehenen Lokalen zu eröffnen seien. Der Oberphysikus sei zur Besichtigung der zu eröffnenden Friseurgeschäfte verpflichtet und die Eröffnung derselben sei nur auf dessen Bewilligung gestattet.

Ein Friseurgeschäft ist eben nicht zu vergleichen mit einem Schuhmacherladen, wo man nur seine Bestellung macht und weiter geht. In einem Friseurgeschäft ist besonders an Samstagen und Sonntagen ein großes Gedränge; es warten 10—12 Kunden auf ihre Reihe, manchmal stundenlang in einem Lokale, in welchem, aus hygienischen Gründen, nicht einmal den Gehilfen der Aufenthalt durch 13—16 Stunden hindurch gestattet sein dürfte. Der Friseurgehilfe muß täglich die Ausstattung von 50—60 Kunden unmittelbar einatmen, gleichviel, ob die Kunde an Tuberkulose oder an einer anderen gefährlichen Krankheit leidet. Es taucht in uns unwillkürlich die Frage auf: Ist so ein Friseurgeschäft nicht die wahre Brutstätte der Tuberkulose und ist es ein Wunder, wenn 80% der Friseurgehilfen vorzeitig ins Gras beißen müssen?

Wenn der Oberphysikus so väterlich für die körperliche Wohlfahrt unserer Gäste sorgt, kann es auch unser bescheidenster Wunsch sein, daß es seine Pflicht sei, auch unsere Gesundheit zu schützen. Unsere Gesundheit ist uns und unseren Familien ebenso teuer, wie unseren Kunden die ihrige. Und wenn wir schon keine Kapitalisten sind, aber doch Menschen sind wir auch... Diese ewige Wahrheit wird man uns doch im XX. Jahrhundert nicht mehr abstreiten wollen.

Kollegen! Dem das Wohl unserer Klassenbrüder am Herzen liegt, der agitiert für unsere Organisation!

Nach dem Kongress.

(Fortsetzung.)

Und so eilen Sie hinaus in die Länder der ungarischen Krone, eilen Sie nach Süd und Nord, nach West und Ost und verkünden sie dann überall: Unser Recht wird uns dann werden, wenn wir einig, geschlossen vorgehen, treue Kämpfer in der großen Armee des organisierten Proletariats sind. Unseren österreichischen Kollegen werde ich berichten, mit welcher Glut und Leidenschaft Sie für Ihre Organisation eintreten und wenn Sie alle Ihre Pflicht erfüllen, so wird das, was Sie beschlossen haben, auch erreicht werden.

Ich schließe zum Abschied mit dem Rufe: Es lebe die internationale Sozialdemokratie!

J. Óváry (Budapest) spricht zu dem zitierten Teile der nunmehr vereinigten ersten zwei Punkte. Redner unterzieht die Ausbeutungswut der Arbeitgeber einer scharfen Kritik. Einer dieser Wackeren wollte sich sogar soweit erdreisten, eine „schwarze Liste“ zu redigieren, in welcher die Namen der um das Gesamtwohl der Friseurgehilfen kämpfenden Kollegen verzeichnet werden sollten. Das Bestreben jenes wahnwitzigen Ausbeuters aber ist an der Wachsamkeit der organisierten Arbeiter gescheitert. Redner stellt Vergleiche der Arbeiterschaft und der Verhältnisse von einst und jetzt an und konstatiert, daß jeder Tagelöhner in punkto menschlicher Behandlung besser daran sei, als der intelligente Friseurhilfe. Redner findet es beschämend, daß gerade die Budapester Gehilfen, die doch an der Quelle der Bildung und der Wissenschaft leben, in jeder Hinsicht weit hinter den Provinzkollegen stehen, wo doch die ersteren den letzteren als leuchtendes Beispiel dienen sollten. Redner ruft die Gehilfen zu sofortiger stammer Organisation auf, zumal die Ausbeuter behufs Aufrechterhaltung ihres Ausbeutungssystems ebenfalls die Organisation anstreben.

Nachdem die Debatte über die ersten zwei Punkte der Tagesordnung somit erschöpft war, suspendierte der Vorsitzende die Verhandlung um 12 $\frac{1}{2}$ Uhr.

Die kurze, aber inhaltvolle Rede Alschers wurde mit Akklamation und stürmischem Hoch auf die österreichische Bruderorganisation aufgenommen.

Nach der Schlußrede J. Klincsáks und des Vorsitzenden, in welcher letzterer im Namen der ungarländischen Gehilfenschaft den Bruderorganisationen Österreichs und Deutschlands für ihre ausgezeichnete Vertretung bei unseren Beratungen seinen Dank ausspricht und den Vertreter dieser Bruderorganisationen ersucht, unseren österreichischen und deutschen Brüdern den brüderlichen Gruß der ungarländischen Friseurgehilfen zu verdolmetschen, schließt der Vorsitzende den Kongreß, worauf die Vertreter der ungarländischen Gehilfenschaft nach Absingung des internationalen Arbeiterliedes mit dem stolzen Bewußtsein auseinandergingen, daß sie ein der Gesamtheit zum Nutzen, ihnen aber zur Ehre gereichendes, großes Werk verrichtet haben.

Aus der Provinz.

Nagykanizsa. Am 13. Mai überreichten unsere Kollegen der hiesigen Gewerkekorporation ihre Forderungen. Diese aber nahm die Eingabe nicht zur Kenntnis, mit der

Begründung, daß die Eingabe nicht von sämtlichen dortigen Kollegen unterfertigt ist, demzufolge die ehrsame Genossenschaft unsere Kollegen mit folgendem Wundertier beglückte: „Protokoll. Aufgenommen im Lokale der Nagykanizsarer Gewerkekorporation am 13. Mai 1907 in Angelegenheit der durch die Friseurgehilfen eingereichten Forderungen betreffs Verbesserung ihrer Lage. Anwesend sind: Alexander Busovsky, Josef Schweitzer, Ludwig Tóth, Adolf Sugár, Julius Heisler, Johann Maukovic, Ernst Bród, Eugen Balog, Ignaz Bukk, Georg Hezelberger, Árpád Gärtner, Ignaz Juksics und Johann Kallovics. Den erschienenen Herren Friseurmeistern wird die in 11 Punkte gefaßte Eingabe der Friseurgehilfen Adalbert Molnár und Ernst Bród bekanntgegeben. Nachdem nun um die Erfüllung der in dieser Eingabe angeführten Punkte nicht von der Gesamtheit der Gehilfenschaft angesucht wurde, aus welchem Umstand klar hervorgeht, daß sich das Ansuchen einzig und allein nur auf die Unterfertigten bezieht, demzufolge die erschienenen Herren Friseurmeister die in der Eingabe enthaltenen Forderungen bindend für sich nicht anerkennen, sich in Unterhandlungen nicht einlassen können. Die Eingabe der Friseurgehilfen Adalbert Molnár und Ernst Bród ist daher nicht in Betracht zu ziehen und wird beschlossen, dieselbe zu Händen der Eingaber zurückzustellen. (Unleserliche Unterschrift) Schriftführer, L. Tóth, Josef Schweitzer.“

Der Meinung der löblichen Korporation nach konnten die in der Eingabe zusammengefaßten 11 Punkte der Kollegen Molnár und Bród nur auf diese selbst Bezug haben und die Herren Meister erachteten die Forderungen für sich nicht für bindend. Die Herren Meister sollten aber gar bald entretten werden; denn sämtliche Kollegen demonstrierten für ihre Forderungen — mit der sofortigen Einstellung der Arbeit. Und was konnten die Herren Meister tun? Sie mußten sich dazu bequemen, die unerhörten Forderungen nicht nur anzuerkennen, sondern dieselben auch sofort zu bewilligen. Nach anderthalb Jahre lang dauerndem Kampfe erfochten die Kollegen die Bewilligung folgender Forderungen: 1. Einheitliche Arbeitszeit, und zwar vom 1. April bis 1. Oktober von halb 7 Uhr früh bis 8 Uhr abends, vom 1. Oktober bis 1. April von 7 Uhr früh bis 8 Uhr abends, um welche Zeit die Geschäfte geschlossen werden müssen. 2. An jedem kalendarischen Feiertag Geschäftssperre um 2 Uhr. 3. Eine Stunde Mittagszeit, zu welcher die Geschäfte von 12 bis 1 Uhr zu schließen sind. 4. An Sonntagen nach Ladenschluß darf der Gehilfe auch außer Hause nicht mehr beschäftigt werden. 5. Die Geschäfte dürfen auch an Samstagen der Faschingssaison nicht über 8 Uhr geöffnet bleiben. 6. Der 1. Mai ist als Arbeiterfeiertag zu betrachten, an welchem jedem Arbeiter von 2 Uhr an freie Zeit gegeben werden muß. 7. An den Doppelfeiertagen muß das Geschäft um 12 Uhr mittags geschlossen werden. 8. Diese Arbeitsordnung muß in jedem Geschäft an gut sichtbarer Stelle affiziert werden. 9. Wegen dieser Lohnbewegung darf innerhalb 6 Monate niemand entlassen werden. — Wie wir sehen, kann man durch Zusammenhalt auch die Herren Arbeitgeber zur Anerkennung der Rechte der Arbeiter zwingen. Aber auch hier, nach dem siegreichen Kampfe bleibt es uns nicht erspart, uns mit Ver-

rätern befassen zu müssen. Es sind dies: Simon Zapletál und Josef Bukk; beide in den Buden ihrer Väter angestellt. Besonders der Erstgenannte spielte längere Zeit hindurch die Rolle des selbstbewußten, organisierten Arbeiters: so lange er ein Geschäft daraus machen zu können glaubte. Jetzt werden aber auch unsere Arbeitergenossen wissen, woran sie mit dem Verräter sind. Unseren Kollegen aber empfehlen wir, sich diese zwei Kreaturen wohl zu merken. Der errungene Sieg aber sei den Kollegen ein Ansporn zu je starrer Organisation, auf daß sie in Zukunft noch schönere Siege davontragen können.

Székesfehérvár. In den meisten Provinzstädten spielen die Arbeitgeber die Sonntagsruhe aus und auch die Behörden drücken darüber ein Auge zu. Die Friseure pflegen die Verfügungen des Sonntagsruhegesetzes mit sehr großer Vorliebe nicht recht zu verstehen und anlässlich der Jahrmärkte stellen sie sich mit ihrem diesbezüglichen Verständnis erst total dumm, halten ihre Buden unberechtigt den ganzen Tag offen und berauben ihre Gehilfen ihrer ohnehin kurz bemessenen, ihnen gesetzlich zugesicherten freien Zeit. Auch in Székesfehérvár (Stuhlweißenburg) war es bisher so gewesen; jetzt aber bereiteten die zum Selbstbewußtsein erwachten organisierten Friseurgehilfen diesem schändlichen Zustande ein jähes Ende. Unsere dortigen Kollegen ersuchten nämlich die Behörden um die strikte Durchführung und strengste Kontrollierung der einschlägigen Paragraphen des Sonntagsruhegesetzes, worauf ihnen von der Oberstadthauptmannschaft ein Exemplar ihres an die Geschäftsinhaber in dieser Angelegenheit gerichteten Bescheides zugestellt wurde, in welchem die Friseurladenbesitzer unter Zitierung der Paragraphen des betreffenden Gesetzes und der ministeriellen Verordnung strengstens angewiesen werden, ihre Geschäfte so an gewöhnlichen wie an Marktsonntagen mittags 12 Uhr zu sperren und den Betrieb einzustellen, widrigenfalls sie die volle Strenge des Gesetzes zu fühlen haben werden. Natürlich schmerzt der vermeintliche Profitverlust die Ausbeuter ganz außerordentlich und sie suchen nach Möglichkeit ihren Zorn ihre Arbeiter fühlen zu lassen; besonders die aufklärende Organisation möchten sie an einem ihnen beliebigen Orte, wissen. Diese Herren mögen sich immerhin trösten, ihr Zorn wird ihnen wenig nützen; ja wir prophezeien ihnen sogar, daß sie in Zukunft diesbezüglich noch mehrere derartige Überraschungen erleben werden. Wir wissen es sehr gut, daß in noch sehr vielen Provinzstädten das Sonntagsruhegesetz nur auf dem Papier besteht und die Arbeitgeber mit Unterstützung der bestwilligsten Vergeßlichkeit der Behörden unsere Kollegen mit der größten Seelenruhe ihrer wenigen freien Zeit berauben. Der erste Kongreß der ungarländischen Friseurgehilfen hat das Landesorganisationskomitee mit der Ordnung dieser Angelegenheit betraut und das Komitee wird seiner Pflicht nachkommen und die totale Sonntagsruhe anstreben. Auch bis dahin fordern wir alle in solchen Städten arbeitenden Kollegen, wo die Sonntagsruhe nicht eingehalten wird, auf, von diesen Fällen die Redaktion unseres Blattes je eher verständigen zu wollen. Abhilfe wird getroffen.

Für die Redaktion verantwortlich: **Johann Deffert.**

Világosság könyvnyomda r. t. Budapest, VII., Nyár-utca 1.